

O'zbekiston Respublikasi
Sog'liqni saqlash vazirining
2025 yil "23" iyundagi
180-sonli buyrug'iga
3-ilova

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI

TIBBIYOT XODIMLARINING KASBIY MALAKASINI RIVOJLANTIRISH MARKAZI

**“KEKSALIK ASTENIYASI”
NOZOLOGIYASI BO‘YICHA MILLIY KLINIK STANDARTLAR**

TOSHKENT 2025

«KELISHILGAN»
Tibbiyot xodimlarining kasbiy
malakasini rivojlanish markazi
direktori
Professor X.A. Akilov

“ _____ ” 2025 yil

“KEKSALIK ASTENIYASI” NOZOLOGIYASI BO‘YICHA MILLIY KLINIK STANDARTLAR

TOSHKENT 2025

**“KEKSALIK ASTENIYASI”
NOZOLOGIYASI BO‘YICHA MILLIY KLINIK STANDARTLARI**

TOSHKENT 2025

**Kardiologiya va geriatriya tibbiyot yo‘nalishining keksalik asteniyasi nozologiyalari
bo‘yicha milliy klinik standarti**

Tibbiyot bo‘g‘inlarida tibbiy yordam ko‘rsatilishi ulushi (DPMda bajarilishi foizda taqsimlanadi)			
HXT-10 bo‘yicha kodlanishi	Nozologik shakli	Ambulator sharoitda davolash (%)	Stasionar sharoitda davolash (%)
K29.0	Arterial gipertoniya	30%	70%
K29.1	Surunkali yurak yetishmovchiligi	30%	70%
K29.2	Qandli diabet	30%	70%
K29.3	Kognitiv disfunksiyalar	70%	30%
K29.4	Demensiya	30%	70%
K29.5	Depressiya	70%	30%
K29.6	Og‘rik sindromi	70%	30%
K29.7	Ritm buzilishi, bo‘lmachalar fibrilyasiyasi	70%	30%

Mazkur standart quyidagi kategoriyadagi bemorlar uchun qo‘llaniladi
(mos keladiganini tagiga chiziq qo‘yiladi):

Yosh toifasi: 60 yoshdan kattalar

Bemorning jinsi: ayol yoki erkak

Fazasi: o‘tkir va/yoki surunkali

Kasallikning bosqichi: barchasi yoki 1-chi daraja yoki 2-chi daraja yoki 3-chi daraja

Asoratlari: barchasi va/ yoki nozologiyalar bo‘yicha qanday asoratlar bo‘lsa, shular ko‘rsatiladi

Tibbiy yordam ko‘rsatish turi: ambulator va/yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordam

Foydalanishi belgilangan manfaatdor tomonlar: davlat va nodavlat davolash profilaktika muassasalarining tibbiyot xodimlari va/yoki raxbarlar va/yoki monitoring o‘tkazuvchilar va/yoki tekshiruv o‘tkazuvchilar va/yoki tibbiy sug‘urta xodimlari va/yoki tibbiy ta’lim muassasalarining tegishli xodimlari

Tibbiy tashxislash va davolash tadbirlari

Davolash jarayoni	Tibbiy xizmatlar turi va nomi (asosiy va qo‘shimcha)	Ambulator bo‘g‘in muassasalari					Stasionar bo‘g‘in muassasalari						
		OSHP	OP	KTMP	Xususiy poliklinika	Xususiy diagnostika markazlari	Viloyat/shahar dispanserlari	Davolash muddati/ shifokor xarakati	TTB/SHTB	Shahar/tuman klinik shifoxonasi	Viloyat ko‘p tarmqli shifoxonasi	Viloyat markazlari	Respublika markazlari
Kasallikni oldini olish chora-tadbirlari	Tibbiy ko‘rik (havf omillarini aniqlash)	OSHP	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog 4. Nevropatolog 5. Dietilog, nutritsiolog		qo‘llanilmaydi	Davolash muddati: 60 yoshdan oshganlar Davolash davomiyligi: – havf omili aniqlanmaganda: 3-5 kun; – havf omili aniqlanganda: holati yaxshilangunga qadar	1. Terapevt 2. Kardiolog 3. Nevropatolog 4. Reabilitolog						– murojaat qilganda havf omilini aniqlash; – stasionar davolash tavsiyasi beriladi; – shifoxonadan chiqishda ambulator nazorat uchun tavsiyalar beriladi.
	2. Havf omillarini bartaraf etish bo‘yicha tavsiyalar	OSHP	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog 4. Nevropatolog 5. Dietilog, nutritsiolog		qo‘llanilmaydi		1. Terapevt 2. Kardiolog 3. Nevropatolog 4. Reabilitolog						
Mutaxassis shifokor ko‘rigi*	1. Shikoyati va anamnez (kasallik va hayot anamnezi)	OSHP	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog 4. Nevropatolog 5. Dietilog, nutritsiolog		qo‘llanilmaydi	Tibbiy ko‘rik davrida yilda kamida 1 marta; – Kasallik bo‘yicha murojaat bo‘lganida 1 marta va ko‘rsatma bo‘lganida	1. Terapevt 2. Kardiolog 3. Nevropatolog 4. Reabilitolog						– kasallik bo‘yicha murojaat bo‘lganida 1 marta va ko‘rsatma bo‘lganida to‘liq ko‘rikni o‘tkazadi
	2. Ob'ektiv ko‘rik	OSHP	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog 4. Nevropatolog 5. Dietilog, nutritsiolog		qo‘llanilmaydi		1. Terapevt 2. Kardiolog 3. Nevropatolog 4. Reabilitolog						
	3. Fizikal va klinik tekshiruv Geriatrik kompleks baxolash	OSHP	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog 4. Nevropatolog		qo‘llanilmaydi		1. Terapevt 2. Kardiolog 3. Nevropatolog 4. Reabilitolog						

			5. Dietilog, nutritsiolog					
<p>Izoh: *bemorda qo‘shimcha boshqa yoki yondosh kasalliklari aniqlangan holatda, ko‘rsatmaga muvofiq Milliy klinik protokollarda keltirilgan boshqa tegishli tor doirasidagi mutaxassislarning ko‘rigi o‘tkazilishi talab etiladi;</p> <p>- kasallikni asoratlangan holatida murojaat bo‘lsa va/yoki aniqlansa, bemor holatiga qarab shifoxonaga stasionar davoga va/yoki jarroxlik amaliyotini o‘tkazish uchun yo‘naltiriladi.</p>								
Laborator tekshiruvlar*	Asosiy: 1. Qonning umumiy (klinik) tahlili	bajariladi		qo‘llanilmaydi	– Kasallik bo‘yicha murojaat bo‘lganida 1 marta yoki ko‘rsatmaga muvofiq	bajariladi		– Kasallik bo‘yicha stasionar davolanishda kamida 1 marta yoki ko‘rsatmaga muvofiq
	2. Siydikning umumiy (klinik) tahlili	bajariladi		qo‘llanilmaydi		bajariladi		
	3. Kreatinin, TTG, umumiy oqsil va al'bumin, vitamin 25(ON)D3	qo‘llanilmaydi	qo‘llanilmaydi	qo‘llanilmaydi		qo‘llanilmaydi	bajariladi	
	<p>Qo‘shimcha: Bemorni konsul'tasiya qilishda yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib mavjud laborator tekshiruvlari o‘tkaziladi.</p>							
<p>Izoh: *birlamchi murojaat qilingan shifokor tomonidan laborator tekshiruvlarni o‘tkazilishi talab etiladi, keyingi darajaga tor mutaxassislar ko‘rigiga shu tahlillar natijalari yo‘naltiriladi. Laborator tekshiruvni takroriy o‘tkazilishi, tor mutaxassis yoki stasionar davolanish jarayonida ko‘rsatma bo‘lganidagina o‘tkaziladi.</p>								
Instrumental diagnostik tekshiruvlar*	Asosiy: 1. Buyrak va jigar UTT	qo‘llanilmaydi	bajariladi	qo‘llanilmaydi	– Kasallik bo‘yicha murojaat bo‘lganida 1 marta yoki ko‘rsatmaga muvofiq	bajariladi		– Kasallik bo‘yicha stasionar davolanishda kamida 1 marta yoki ko‘rsatmaga muvofiq
	2. EKG, ExoKG	qo‘llanilmaydi	bajariladi	qo‘llanilmaydi		bajariladi		
	<p>Qo‘shimcha: Bemorni konsul'tasiya qilishda yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib mavjud instrumental diagnostik tekshiruvlari o‘tkaziladi.</p>							
<p>Izoh: *instrumental diagnostik tekshiruvlar birlamchi murojaat qilingan shifokor tomonidan o‘tkaziladi. Agarda, boshqa darajadagi tibbiyot muassasasida davolanishga ko‘rsatma paydo bo‘lsa, shu o‘tkazilgan tekshiruv nusxalari bilan yo‘naltiriladi. Instrumental diagnostik tekshiruvni takroriy o‘tkazilishi, tor mutaxassis yoki stasionar davolanish jarayonida ko‘rsatma bo‘lganidagina o‘tkaziladi.</p>								

IXTISOSLASHTIRILGAN STASIONAR DAVOGA KO'RSATMALAR

Rejali stasionar davoga ko'rsatma (jarroxlik amaliyotisiz)	Shoshilinch stasionar davoga (jarroxlik amaliyotiga) ko'rsatma
<p>1. KTMPda kunduzgi stasionarga ko'rsatmalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - arterial gipertoniya; - yurak ishemik kasalligi; - surunkali bronx-obstruktiv o'pka kasalligi; - keksa yoshdagi uchraydigan turli surunkali xastaliklar va x.k. 	<p>1. Tuman tibbiyot birlashmalari jarroxlik bo'limlari, Tumanlararo shoshilinch va tez tibbiy yordam markazlari, xususiy klinikalarda o'tkaziladigan jarroxlik amaliyoti turlari va ularni o'tkazish uchun ko'rsatmalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - o'tkir yurak qon tomir xastaliklar rivojlanishi; - jarroxlik amaliyoti qo'llash uchun bo'lgan xolatlar va x.k.
<p>2. Klinik shifoxona va/yoki Tuman tibbiyot birlashmasi va/yoki xususiy klinikaning gastroenterologiya bo'limiga ko'rsatmalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - davoni qayta ko'rib chiqish (samaradorligini baxolash); - asosiy xastalik oqibatida kelib chiqadigan asoratlarni davolash; - rejali davolash 	<p>2. Viloyat shoshilinch tez-tibbiy yordam va/yoki Viloyat bolalar ko'p tarmoqli markazning jarroxlik bo'limiga va/yoki Respublika bolalar ixtisoslashtirilgan ilmiy amaliy tibbiyot markazining viloyat filialiga ko'rsatmalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - xayotga xavf tug'diruvchi asoratlar rivojlanish xavfida ixtisoslashtirilgan tashxislash; - o'tkir xastaliklar oqibatida rivojlangan asoratlarni ixtisoslashtirilgan davochoralarini qo'llash; - jarroxlik amaliyoti qo'llash uchun bo'lgan xolatlar va x.k.
<p>3. Respublika ixtisoslashtirilgan ilmiy amaliy tibbiyot markazining viloyat filialiga ko'rsatmalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - davoni qayta ko'rib chiqish (samaradorligini baxolash) - asosiy xastalik oqibatida kelib chiqadigan asoratlarni davolash - noaniq genezli xolatlarni aniqlash 	<p>3. Respublika kardiologiya ixtisoslashtirilgan ilmiy amaliy tibbiyot markaziga yoki Oliy ta'lim muassasalari klinikalari kardiojarrohlik yoki jarrohlik aritmiologiya bo'limiga ko'rsatmalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - terminal bosqich darajali surunkali yurak yetishmovchiligi bo'lgan keksa bemorlarga resinxron davoni qo'llash - radiochastotali ablyasiya uchun - miokard revaskulyarizasiyasi uchun - chap bo'lmacaga okklyuder o'rnatish va/yoki boshqa qo'llanmalar o'rnatish uchun
<p>4. Respublika ixtisoslashtirilgan ilmiy amaliy tibbiyot markaziga va/yoki Oliy ta'lim muassasalari klinikalari jarroxlik, terapiya yoki kardiologiya bo'limiga ko'rsatmalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asosiy xastalik oqibatida kelib chiqadigan asoratlarni davolash; - noaniq genezli xolatlarni aniqlash 	<p>4. Kasallikning asoratlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asosiy xastalikni o'tkir dekompensasiyasi - o'tkir yurak yetishmovchiligi - to'satdan yurak o'limi - tromboembolik asoratlar - uzoq muddatli parvarishga bo'lgan muxtojlik**

Izoh: * ixtisoslashgan kardiologiya va geriatriya xizmati yo'qligi sababli uzoq muddatli yordamga muhtoj bo'lgan shaxslar yashash joyidagi tibbiyot muassasalarida kuzatiladi. ** Sog'liqni saqlash tizimida bunday tibbiyot muassasalari mavjud emas va uzoq muddatli parvarishlash muassasalari "Saxovat" va "Muruvat" uylari ijtimoiy himoya Agentligi muassasalariga tegishli.

Davolash chora-tadbirlari													
Davo *	Nomi	Ambulator bo'g'in muassasalari						Stasionar bo'g'in muassasalari					
		OSH	OP	KTMP	Xususiy poliklinika	Xususiy diagnostika markazlari	Viloyat/shahar dispanserlari	Davolash muddati/ shifokor xarakati	TTB/SHTB	Shahar/tuman klinik shifoxonasi	Viloyat ko'p tarmqoli shifoxonasi	Viloyat markazlari	Respublika markazlari
Nomedika- mentoz davo	1. Мунтазам жисмоний фаоллик	OSH	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog 4. Nevropatolog 5. Dietilog, nutritsiolog			qo'llanilmaydi	– bemor holatiga qarab har 2 xaftada shifokor tomonidan korreksiya qilish	1. OSH 2. Kardiolog 3. Terapevt 4. Halq tabobati shifokori 5. Dietolog 6. Reabilitolog					– bemor holatiga qarab har 2 xaftada shifokor tomonidan korreksiya qilish
	2. Саркопения мальнутриция профилактикаси Фитопрепаратлар	OSH	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog 4. Nevropatolog 5. Dietilog, nutritsiolog			qo'llanilmaydi	– ko'rsatmaga muvofiq; – bemor holatiga qarab har 2 xaftada xalq tabobati shifokori tomonidan korreksiya qilish	1. OSH 2. Kardiolog 3. Terapevt 4. Halq tabobati shifokori 5. Dietolog, nutritsiolog					– ko'rsatmaga muvofiq; – bemor holatiga qarab har 2 xaftada halq tabobati shifokori tomonidan korreksiya qilish
	3. Физиотерапия	OSH	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog 4. Nevropatolog 5. Dietilog, nutritsiolog			qo'llanilmaydi	– ko'rsatmaga muvofiq; – bemor holatiga qarab har 2 xaftada fizioterapiya shifokori tomonidan korreksiya qilish	1. OSH 2. Kardiolog 3. Terapevt 4. Xalq tabobati shifokori 5. Fizioterapevt					– ko'rsatmaga muvofiq; – bemor holatiga qarab har 2 xaftada halq tabobati shifokori tomonidan korreksiya qilish
Dori-	Dori-vositaning	Ambulator bo'g'in muassasalari						Stasionar bo'g'in muassasalari					

vositaning ATX-tasnifi bo'yicha kodi	xalqaro patentlanmagan n nomi	OSH	OP	KTMP	Xususiy poliklinika	Xususiy diagnostika markazlari	Viloyat/shahar dispanserlari	Davolash muddati/ shifokor xarakati	TTB/SHTB	Shahar/tuman klinik shifoxonasi	Viloyat ko'p tarmqli shifoxonasi	Viloyat markazlari	Respublika markazlari	Xususiy stasionar	Davolash muddati/ shifokor xarakati

Asosiy dori-vositalar*

A02AB	vitamin D - 25(ON)D	OP	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog 4. Nevropatolog	qo'llanil- maydi	– Vit.D defisiti korreksiya uchun vit.D. D > 30 ng/ml – darajada saqlash uchun quvvatlovchi doza 1000-har kuni 2000 bemor	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog 4. Nevropatolog	– 10 kun davomida in'eksion davo buyuriladi, ya'ni, m/o, v/i va shu kabi in'eksion muolajalar o'tkaziladi *
A02BA	Kal'siya preparatlari	OP	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog 4. Nevropatolog	qo'llanil- maydi		1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog 4. Nevropatolog	
A02BC	Yondosh kasalliklarni davolash	OP	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog 4. Nevropatolog	qo'llanil- maydi		1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog 4. Nevropatolog	

Изоҳ: * беморда қўшимча бошқа ёки ёндош касалликлари аниқланган ҳолатда, кўрсатмага мувофиқ **Миллий клиник протоколларда келтирилган** бошқа тегишли тор доирасидаги мутахассисларнинг кўриги ўтказилиши талаб этилади;

Qo'shimcha dori-vositalar *

C01B	Antiaritmiklar	OP	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog	qo'llanil- maydi	Kasallik bo'yicha murojaat bo'lganida va/yoki ko'rsatmaga muvofiq asosiy dori vositalari qo'llaniladi	1. Terapevt 2. Kardiolog	– 10-14 kun davomida in'eksion davo buyuriladi (m/o, v/i va shu kabi in'eksion) va boshqa muolajalar o'tkaziladi
C09AA	AAF ingibitorlari	OP	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog	qo'llanil- maydi		1. Terapevt 2. Kardiolog	
C09CA	Angiotenzin reseptorlari blokatorlari	OP	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog	qo'llanil- maydi		1. Terapevt 2. Kardiolog	
C01H	Antiagregantlar	OP	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog	qo'llanil- maydi		1. Terapevt 2. Kardiolog	

C09DX04	Angiotenzin reseptorlari va neprilizin ingibitorlari	OP	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog	qo'llanilmaydi	Kasallik bo'yicha murojaat bo'lganida va/yoki ko'rsatmaga muvofiq asosiy dori vositalari qo'llaniladi	1. Terapevt 2. Kardiolog	– 10-14 kun davomida in'eksion davo buyuriladi (m/o, v/i va shu kabi in'eksion) va boshqa muolajalar o'tkaziladi.
C07A	β-blokatorlar	OP	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog	qo'llanilmaydi		1. Terapevt 2. Kardiolog	
C03DA	Mineralokortikoid reseptorlarini antagonistlari	OP	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog	qo'llanilmaydi		1. Terapevt 2. Kardiolog	
B01A	Antikoagulyantlar	OP	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog	qo'llanilmaydi		1. Terapevt 2. Kardiolog	
C10BA	Statinlar	OP	1. OSH 2. Terapevt 3. Kardiolog	qo'llanilmaydi		1. Terapevt 2. Kardiolog	

Izoh: * bemorda qo'shimcha boshqa yoki yondosh kasalliklari aniqlangan holatda, ko'rsatmaga muvofiq **Milliy klinik protokollarda keltirilgan** boshqa tegishli tor doirasidagi mutaxassislarning ko'rigi o'tkazilishi talab etiladi; kasallikni asoratlangan holatida murojaat bo'lsa va/yoki aniqlansa, bemor holatiga qarab shifoxonaga stasionar davoga va/yoki jarroxlilik amaliyotini o'tkazish uchun yo'naltiriladi.

Jarroxliq amaliyotini o'tkazish jarayoni	Jarroxlik amaliyoti/ tibbiy aralashuv/ muolaja nomi	Ambulator bo'g'in muassasalari						Stasionar bo'g'in muassasalari						
		OSHP	OP	KTMP	Xususiy poliklinika	Xususiy diagnostika markazlari	Viloyat/shahar dispanserlari	Davolash muddatlari	TTB/SHTB	Shahar/tuman klinik shifoxonasi	Viloyat ko'p tarmqli shifoxonasi	Viloyat markazlari	Respublika markazlari	Xususiy stasionar
Jarroxlik amaliyotiga bemorni tayyorlash		qo'llanilmaydi							Jarroxlik o'tkaziladigan bemorni tayyorgarligi					
	Izoh:* jarroxlik amaliyotini o'tkazish uchun sharoit mavjud bo'lgan xususiy stasionarda o'tkazilishi talab qilinadi;													
Mazkur nozologiyada o'tkaziladigan jarroxliq amaliyoti yoki tibbiy muolaja		qo'llanilmaydi							O'tkaziladigan jarroxlik turini nomi qanday o'tkazilishi bosqichlari yoritiladi					
	Izoh:* jarroxlik amaliyotini o'tkazish uchun sharoit mavjud bo'lgan xususiy stasionarda o'tkazilishi talab qilinadi;													
Jarroxlik amaliyotidan keyingi parvarish yoki reanimasion muolajalar		qo'llanilmaydi							Jarroxlik amaliyoti o'tkaziladigan bemorga ko'rsatilgan reanimasion tadbirlar keltiriladi (muolaja, dori vositalari va zarur bo'ladigan tibbiy texnika, tibbiy anjollimlari)					
Jarroxlik amaliyotidan keyingi parvarish yoki reanimasion muolajalar		qo'llanilmaydi							Jarroxlik amaliyotidan keyingi reanimasion tadbirlar yoritiladi					
Bemorlarni reanimasiya/intensiv palatadan somatik kasalliklar bo'limiga o'tkazish va/yoki boshqa stasionarga ko'chirish va/yoki stasionardan chiqarish uchun ko'rsatmalar:														
<ol style="list-style-type: none"> Umumiy ahvoli qoniqarli holatda; Kasallikning klinik kompensasiya bosqichiga o'tishi; Jarroxlik amaliyotidan so'ng asoratlarni yo'qligi; 														

Bemorni davodan keyingi dispanser nazorati va sog‘lomlashtirilishi

	Nomi	Ambulator bo‘g‘in muassasalari						Stasionar bo‘g‘in muassasalari							
		OSH	OP	KTMP	Xususiy poliklinika	Xususiy diagnostika markazlari	Viloyat/shahar dispanserlari	Davolash muddatlari / shifokorlar xarakati	TTB/SHTB	Shahar/tuman klinik shifoxonasi	Viloyat ko‘p tarmqli shifoxonasi	Viloyat markazlari	Respublika markazlari	Xususiy stasionar	Davolash muddatlari/ shifokor xarakati
Stasionardan keyingi kuzatuv va Dispanser nazorati	Shifokorning klinik va fizikal tekshiruvlari	OSH	1. OSh 2. Kardiolog 3. Terapevt			qo‘llanilmaydi	1. Birlamchi shifoxonada davolanib chiqqandan so‘ng 1-3 oy davomida shifokor nazorati. 2. Surunkali shaklga o‘tsa 1-chi yil har 3 oyda, keyingi yillar yilda 2 marta (baxor va kuzda) “D” nazorati o‘tkaziladi. 3. Yilda 2 marta va ko‘rsatmaga muvofiq klinik, fizikal, laborator, tekshiruvlarni o‘tkazish. 4. Yilda 1 marta instrumental (EFGDS) o‘tkaziladi. 5. Ko‘rsatmaga muvofiq boshqa tor mutaxassislar ko‘ruvi va qo‘shimcha tekshiruvlar o‘tkazish. 6. Kasallik resi-divi yoki asoratlangan	+	+	+				+	“D” nazoratda turgan keksa yoshli bemorlarda kasallik xuruji kuzatilganida yilda kamida 1 marta stasionar davo o‘tkazish
	o‘tkaziladigan laborator tekshiruvlar	OSH	1. OSh 2. Kardiolog 3. Terapevt			qo‘llanilmaydi					+	+		Qo‘shimcha maxsus bo‘lgan klinik laborator tekshirish usullar ixtisoslashtirilgan markazlarda olib boriladi	
	o‘tkaziladigan instrumental tekshiruvlar	OSH	1. OSh 2. Kardiolog 3. Terapevt			qo‘llanilmaydi									
	nomedikamentoz davo	OSH	1. OSh 2. Kardiolog 3. Terapevt			qo‘llanilmaydi									

	Medikamentoz davolash	OSH	1. OSh 2. Kardiolog 3. Terapevt	qo'llanilmaydi	holatida yo'llanma asosida stasionar davoga yuborish.												
Izoh: *Qo'shimcha yondosh kasalliklari aniqlanganida boshqa tor mutaxassislari, fizikal, klinik, laborator va instrumental tekshiruvlar o'tkazilishi mumkin																	
Reabilitatsiya muolajalari	Fizioterapiya	+	+	+	+	+	qo'llanilmaydi	– kasallik aniqlanganida bemorni salomatlik ko'rsatkichlariga mos ravishda davolash muolajalari bilan hamkorlikda buyuriladi; – yilda 2 marta "D" nazoratdan o'tish davrida 10 kun davomida o'tkaziladi; – muolajalarni davom ettirish shifokor tavsiyasiga muvofiq o'zgartiriladi.	+	+	+	+	+	+	– Stasionar davolanish davomida bemorni somatik holatidan kelib chiqib asosiy muolajaga muvofiq belgilanadi; – muolajalarni davom ettirish shifokor tavsiyasiga muvofiq o'zgartiriladi.		
	Nutrisevtika	Yoshga muvofiq qo'llaniladi							Yoshga muvofiq qo'llaniladi								
	Ovqatlanish rejimi	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+		+	+
	Jismoniy faollik	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+		+	+
	LFK	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+		+	+
	Turmush tarzini o'zgartirish	Yoshga mos ravishda zararli odatlar aniqlangan holatda							Yoshga mos ravishda zararli odatlar aniqlangan holatda								
Izoh: *Asosiy nazorat qiluvchi shifokorlar – oilaviy shifokor, terapevt va kardiolog, ko'rsatmaga muvofiq – xalq tabobati mutaxassisi, fizioterapevt, nutrisiolog, psixologlar jalb qilinadi.																	
Palliativ yordam *		qo'llaniladi				qo'llaniladi					qo'llaniladi						

*Izoh: Palliativ yordam ko'rsatish va olib borish hozirgi vaqtda qo'shimcha ishlanish jarayoni olib borilmoqda, ixtisoslashgan kardiologiya va geriatriya xizmati yo'qligi sababli uzoq muddatli yordamga muhtoj bo'lgan shaxslar yashash joyidagi tibbiyot muassasalarida kuzatiladi. ** Sog'liqni saqlash tizimida bunday tibbiyot muassasalari mavjud emas va uzoq muddatli parvarishlash muassasalari "Saxovat" va "Muruvat" uylari ijtimoiy himoya Agentligi muassasalariga tegishli.